

รายวิชา การงานอาชีพ

รหัสวิชา ง๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ปฏิบัติการปลูกพืชสมุนไพร

ครูผู้สอน ครูณภัทร กาญจนะพังคะ

ครูรัชณี อินทร์เนตร

ปฏิบัติกร ปลูกพืชสมุนไพร

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนทราบขั้นตอนการเตรียมวัสดุ

ปลูกพืชสมุนไพร

๒. นักเรียนทราบขั้นตอนการปลูกพืชสมุนไพร

จุดประสงค์การเรียนรู้

๓. นักเรียนสามารถเตรียมวัสดุปลูกและปลูกพืชสมุนไพรได้ถูกต้องตามขั้นตอน
๔. นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน

คำถามชวนคิด

นักเรียนจำได้หรือไม่ว่า

พืชสมุนไพรชนิดใด

ใช้วิธีการปลูกด้วยไหลได้บ้าง?

สาระสำคัญ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพร (ลักษณะวิสัยของพืช ส่วนที่ใช้ในการขยายพันธุ์)

บัวบก

- เป็นผักพื้นบ้าน
- สำคัญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- เป็นพรรณไม้ล้มลุกขนาดเล็ก
- มีสีเขียว มีลักษณะคล้ายใบบัว
- เลื้อยไปตามพื้นดิน ชอบที่ชื้นแฉะ
- ปลูกง่ายเจริญเติบโตได้ดีในทุกสภาพพื้นที่

ลักษณะทั่วไปของบัวบก

ลำต้น : เลื้อยไปตามพื้นดิน
ที่มีลักษณะชันแฉะ และมีรากฝอย
แตกออกตามส่วนข้อของลำต้น
โดยจะเรียกลักษณะแบบนี้ว่า
“ไหล”

ลักษณะ “ไหล” ของบัวบก

ลักษณะทั่วไปของบัวบก

ดอก : ออกเป็นช่อ
สีม่วงอมแดง

ดอกบัวบก

ที่มาภาพ : ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์

ลักษณะทั่วไปของบัวบก

ผล : ผลมีลักษณะ
แบนและเป็นผลแบบ
แห้งแตก เมล็ดมีสีดำ

ผลของบัวบก

ลักษณะทั่วไปของบัวบก

- ใบบัวบก : ออกเป็นกระจุก
ที่ข้อ ๒-๑๐ ใบ
- ใบรูปไต ใบกลม ริมขอบ
ใบหยัก
- ใบมีเส้นผ่านศูนย์กลาง
ประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร

ใบของบัวบก

ขั้นตอนการเตรียมวัสดุปลูก

การปลูกบัวบก

๑. การเตรียมวัสดุปลูก

๑.๑ วัสดุ-อุปกรณ์

- ดินร่วน ๒ ส่วน
- ทราายหยาบ ๑ ส่วน
- ปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน
- ถุงมือพลาสติก/ถุงมือยาง คนละ ๑ คู่
- ภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูก เช่น กะละมัง เป็นต้น

ขั้นตอนการเตรียมวัสดุปลูก

๑. การเตรียมวัสดุปลูก

๑.๒ วัสดุ-อุปกรณ์

- ภาชนะปลูก
- กาบมะพร้าวสับ
- ต้นพันธุ์พืชสมุนไพร (บัวบก)

๒. ขั้นตอนการปลูกบัวบก

(๑) เตรียมภาชนะปลูกตามขนาดที่ต้องการ

(๒) รองก้นภาชนะด้วยกาบมะพร้าวสับ

ขั้นตอนการเตรียมวัสดุปลูก

๒. ขั้นตอนการปลูกบัวบก

(๓) ใส่วัสดุปลูกลงไป เว้นความสูงของวัสดุปลูกจากขอบกระถางด้านบนประมาณ ๕ เซนติเมตร

(๔) เตรียมหลุมสำหรับปลูกลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร ใช้ส่วนลำต้นของบัวบกที่มีรากติดอยู่หรือไหล ปลูกลงในหลุมที่เตรียมไว้ กลบดินให้แน่น

(๕) รดน้ำให้ชุ่ม นำไปเก็บไปไว้ในที่ร่มหรือแดดรำไร ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน แล้วจึงนำออกมารับแสงแดดได้ แต่ไม่ควรเป็นแดดจัดมากเกินไป

การดูแลรักษาพืชสมุนไพร

การดูแลรักษา

๑. แสงแดด

- บัวบกชอบแสงแดดครึ่งวัน อุณหภูมิประมาณ ๒๗-๓๗ องศาเซลเซียส ก็จะทำให้บัวบกเจริญเติบโตได้ดี

๒. น้ำ

- การรดน้ำ เนื่องจากบัวบกเป็นพืชที่ชอบความชุ่มชื้น จึงควรรดน้ำชุ่ม ๆ ทุกวัน เช้า-เย็น หรือ รดแบบละอองฝนก็ได้

การดูแลรักษาพืชสมุนไพร

การดูแลรักษา

๓. ปุ๋ย

- ควรใส่ปุ๋ยหลังจากปลูกได้ประมาณ ๓๐ วัน โดยให้ใส่ปุ๋ยที่มีไนโตรเจน

๔. บริเวณที่ควรปลูก

- ริมน้ำ, บริเวณที่ติดแหล่งน้ำ
- พื้นที่ที่โดนแสงแดดครึ่งวัน หรือเต็มวันแต่แสงแดดต้องไม่แรง
- สามารถปลูกในกระบะได้

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ปลูกบัวบกรายได้ดี ปลูกครั้งเดียวตัดได้ ๑๐ ปี

เผยแพร่โดย : ช่อง one 31

เผยแพร่วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=eg9z7CrbdQU>

กิจกรรม

บัตรกิจกรรม

๑. ครูแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน
๒. ครูแจกวัสดุ-อุปกรณ์สำหรับปลูกพืชสมุนไพร ได้แก่
 - กระถางปลูก
 - กาบมะพร้าวสับ
 - ต้นพันธุ์พืชสมุนไพร (บัวบก) ให้แก่นักเรียน

บัตรกิจกรรม

๓. นักเรียนปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๔. ครูตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ปฏิบัติงาน
๕. นักเรียนเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าที่ให้เรียบร้อย
๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ผักสามัญประจำบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
 รายวิชา การงานอาชีพ ๔ รหัสวิชา ง๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การปลูกพืชสมุนไพร สามารถดำเนินการได้
 หลายหลายวิธี ยกตัวอย่าง การปลูกพืชสมุนไพร
 ที่บ้านที่สามารถทำได้ง่ายในห้องกิน เช่น บัวบก
 สามารถปลูกได้ด้วยการใช้ "ไหล" หรือส่วนของลำต้น
 ที่ทอดเลื้อยไปกับพื้น มีรากแตกออกมาตามข้อ

การปลูกบัวบก

ขั้นที่ ๑ การเตรียมวัสดุปลูก

๑.๑ วัสดุอุปกรณ์

- ดินร่วน ๒ ส่วน
- ทรายหยาบ ๑ ส่วน
- ปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน
- ถุงมือพลาสติก/ถุงมือยาง คนละ ๑ คู่
- ภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูก เช่น

กะละมัง เป็นต้น

๑.๒ ขั้นตอนการผสมวัสดุปลูก

- เตรียมภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูกให้
มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณวัสดุปลูกที่ต้องการ
เตรียม
- ผสมดินร่วน ๒ ส่วน ทรายหยาบ ๑
ส่วน และปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน ผสม
ให้เข้ากันดี

ขั้นที่ ๒ การปลูกบัวบก

๒.๑ วัสดุอุปกรณ์

- กระถางปลูก
- กาบมะพร้าวสับ
- ต้นพันธุ์พืชสมุนไพร (บัวบก)

๒.๒ ขั้นตอนการปลูกบัวบก

- เตรียมกระถางปลูกตามขนาดที่ต้องการ
- รองก้นกระถางด้วยกาบมะพร้าวสับ
- ใส่วัสดุปลูกลงไป เว้นความสูงของวัสดุปลูก
จากขอบกระถางด้านบนประมาณ ๕ เซนติเมตร
- เตรียมหลุมสำหรับปลูกลึกประมาณ ๕-๑๐
เซนติเมตร ใช้ส่วนลำต้นของบัวบกที่มีรากติดอยู่หรือไหล
ปลูกลงในหลุมที่เตรียมไว้ กดดินให้แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม นำไปเก็บไว้ในที่ร่มหรือแดด
รำไร ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน แล้วจึงนำออกมารับแสงแดดได้
แต่ไม่ควรเป็นแดดจัดมากเกินไป

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร

สรุปบทเรียน

ร่วมกัน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

อง

สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

จากพืชสมุนไพร

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ ๑
เรื่อง การทำน้ำมันบัวบก
ด้วยวิธีการเคี้ยวในน้ำมัน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ผักสามัญประจำบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
 รายวิชา การงานอาชีพ ๔ รหัสวิชา ง๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การปลูกพืชสมุนไพร สามารถดำเนินการได้
 หลายหลายวิธี ยกตัวอย่าง การปลูกพืชสมุนไพร
 ที่บ้านที่สามารถทำได้ง่ายในห้องดิน เช่น บัวบก
 สามารถปลูกได้ด้วยการใช้ "ไหล" หรือส่วนของลำต้น
 ที่ทอดเลื้อยไปกับพื้น มีรากแตกออกมาตามข้อ

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร

การปลูกบัวบก

ขั้นที่ ๑ การเตรียมวัสดุปลูก

- ๑.๑ วัสดุอุปกรณ์
- ดินร่วน ๒ ส่วน
 - ทรายหยาบ ๑ ส่วน
 - ปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน
 - ถุงมือพลาสติก/ถุงมือยาง คนละ ๑ คู่
 - ภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูก เช่น กระละมั่ง เป็นต้น
- ๑.๒ ขั้นตอนการผสมวัสดุปลูก
- เตรียมภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูกให้มีความเหมาะสมกับปริมาณวัสดุปลูกที่ต้องการเตรียม
 - ผสมดินร่วน ๒ ส่วน ทรายหยาบ ๑ ส่วน และปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน ผสมให้เข้ากันดี

ขั้นที่ ๒ การปลูกบัวบก

- ๒.๑ วัสดุอุปกรณ์
- กระถางปลูก
 - กาบมะพร้าวสับ
 - ต้นพันธุ์พืชสมุนไพร (บัวบก)
- ๒.๒ ขั้นตอนการปลูกบัวบก
- เตรียมกระถางปลูกตามขนาดที่ต้องการ
 - รองก้นกระถางด้วยกาบมะพร้าวสับ
 - ใส่วัสดุปลูกลงไป เว้นความสูงของวัสดุปลูกจากขอบกระถางด้านบนประมาณ ๕ เซนติเมตร
 - เตรียมหลุมสำหรับปลูกลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร ใช้ส่วนลำต้นของบัวบกที่มีรากติดอยู่หรือไหลปลูกลงในหลุมที่เตรียมไว้ กดดินให้แน่น
 - รดน้ำให้ชุ่ม นำไปเก็บไว้ในที่ร่มหรือแดดรำไร ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน แล้วจึงนำออกมารับแสงแดดได้ แต่ไม่ควรเป็นแดดจัดมากเกินไป